

De eerste helft

Interne evaluatie
Nederlandse Sportraad
2016-2018

De eerste helft

Interne evaluatie
Nederlandse Sportraad
2016-2018

Februari 2019

01

Aanleiding

Externe evaluatie

De Nederlandse Sportraad (NLsportraad) is een tijdelijk adviescollege. De raad is opgericht voor een periode van vier jaar. Deze periode eindigt medio 2020. Om te bepalen of de raad blijft voortbestaan, wordt de raad na drie jaar geëvalueerd. Opdrachtgever voor deze externe evaluatie is de directeur-generaal Volksgezondheid namens de minister van Medische Zorg en Sport. De NLsportraad werkt uiteraard graag mee aan de externe evaluatie.

De NLsportraad is een lerende organisatie. Tijdens de werkprocessen en vergaderingen vinden diverse reflectiemomenten plaats. Daarnaast organiseert de NLsportraad jaarlijks een aparte bijeenkomst van raad en secretariaat om terug en vooruit te kijken. De belangrijkste opbrengsten van de *interne* evaluaties 2016-2018 wil de NLsportraad graag met de minister delen.

Interne evaluatie 2017

De eerste evaluatie (juni 2017) heeft geleid tot het vaststellen van het meerjarige werkprogramma 'Stip op de horizon' (2018-2020). Na een uitgebreide gespreksronde hebben de leden de toegevoegde waarde van de NLsportraad bepaald, de visie van de raad vastgesteld en de adviesonderwerpen benoemd. Het meerjarige werkprogramma is in september 2017 door minister Schippers van VWS vastgesteld en aan de Tweede Kamer aangeboden.

Daarnaast heeft een externe projectleider (van Flex|Pro) ten behoeve van de eerste evaluatie tien verdiepende gesprekken gevoerd met stakeholders. In deze gesprekken is vooral onderzocht hoe tegen de komst van de NLsportraad werd aangekeken.

Interne evaluatie 2018

Tijdens de tweede evaluatie (november 2018) hebben de leden van de NLsportraad stilgestaan bij de inhoud, het proces, de impact en de implementatie van de tot dusverre opgeleverde adviezen. Daaraan voorafgaand heeft de voorzitter alle leden individueel gesproken.

Daarnaast is besproken wat de NLsportraad in de (nabije) toekomst wil bereiken en op welke wijze dit kan worden gerealiseerd.

Leeswijzer

In paragraaf 2 (samenvatting) zijn de conclusies en aanbevelingen van de beide interne evaluaties (2016-2018) opgenomen. In paragraaf 3 (terugblik) worden de conclusies nader toegelicht en in paragraaf 4 (vooruitblik) wordt stilgestaan bij de aanbevelingen.

Instituutbesluit Nederlandse Sportraad

“In overeenstemming met de kabinetsreactie op de vierde evaluatie van de Kaderwet adviescolleges (brief van de Minister voor Wonen en Rijksdienst van 15 januari 2016, Kamerstukken II 2015/16, 28 101, nr. 15, pag. 4) zal de raad drie jaar na het instellen ervan worden geëvalueerd. Deze evaluatie zal worden gebruikt voor de beoordeling van het voortzetten van de adviestaak van de raad.”

Kaderwet Adviescolleges, artikel 28

- “1. Een adviescollege brengt jaarlijks voor 1 april verslag uit van zijn werkzaamheden in het voorafgaande kalenderjaar.
2. Op verzoek van Onze Minister, maar ten minste elk vierde jaar, stelt het adviescollege een evaluatieverslag op waarin het aandacht besteedt aan zijn taakvervulling.
3. Het jaarverslag en het evaluatieverslag worden gezonden aan Onze Minister. Het evaluatieverslag wordt tevens gezonden aan Onze Minister van Binnenlandse Zaken en aan de beide kamers der Staten-Generaal.
4. Onze Minister stelt de beide kamers der Staten-Generaal in kennis van zijn standpunt over het evaluatieverslag. Artikel 24 is daarbij van overeenkomstige toepassing.”

Wettelijk kader evaluatie NLsportraad

02

Samenvatting

Terugblik	Vooruitblik
De NLsportraad had bij de start duidelijker kunnen worden neergezet. Inmiddels heeft de NLsportraad zich bij relevante partijen geïntroduceerd.	De NLsportraad investeert in interactie met experts en stakeholders.
De samenstelling van de raad roept (nog steeds) vragen op. De NLsportraad heeft adequate maatregelen getroffen om belangenverstrengeling tegen te gaan.	De samenstelling van de raad is/wordt aangepast aan de brede insteek van het meerjarig werkprogramma. Belangenverstrengeling blijft continu een aandachtspunt.
Het werkprogramma van de NLsportraad is vanaf 2018 verbreed op aangeven van vele partijen.	De brede insteek is en blijft uitgangspunt van advisering door de raad.
De NLsportraad heeft een interactieve werkwijze ontwikkeld gericht op evidence en practice based adviezen. De raad kan rekenen op zinvolle bijdragen van experts.	De NLsportraad wil de huidige werkwijze voortzetten. De NLsportraad is onafhankelijk maar schakelt ook met experts en stakeholders.
De NLsportraad heeft tot eind 2018 tien adviezen gegeven: vijf over sportevenementen, drie over de langetermijnvisie voor sport en twee over actuele vraagstukken.	De NLsportraad handhaaft de balans tussen gevraagd en ongevraagd advies (circa 50-50).
De inhoud van de adviezen en het proces van totstandkoming beoordeelt de NLsportraad zelf als goed. De impact en implementatie van adviezen laten te wensen over.	De NLsportraad wil meer impact nastreven bij adviezen. De NLsportraad wil de autoriteit vergroten ten behoeve van effectieve advisering.
De capaciteit van raadsleden en secretariaat is beperkt. De capaciteit is net voldoende om het meerjarig werkprogramma uit te voeren maar laat geen ruimte voor specifieke adviesaanvragen en uitgebreide externe communicatie.	In de periode tot medio 2020 ligt de focus van de raad op uitvoering van het huidige meerjarige werkprogramma. Bij nieuwe/extra adviesaanvragen van kabinet of parlement volgt nieuwe prioriteitsstelling. Na medio 2020 is uitbreiding van de capaciteit van raadsleden en secretariaat gewenst.

03

Terugblik

Start

De NLsportraad is medio 2016 opgericht. De instelling en samenstelling is een initiatief van de minister Schippers van VWS tijdens het kabinet Rutte-II.

Voor vele partijen kwam de instelling van de raad als een verrassing. Waar adviescolleges in het werkveld van gezondheid en onderwijs al een eeuw bestaan, was de komst van een sportraad nieuw. De NLsportraad was onbekend en soms bij voorbaat onbemind. De (informele) adviesrol aan kabinet en parlement was door diverse andere partijen overgenomen.

Er is veel tijd nodig geweest om de NLsportraad alsnog bij partijen te introduceren en om toelichting te geven bij de instelling, rol, taken, adviezen en werkwijze van de NLsportraad (en van adviescolleges in het algemeen). Er is ook veel toelichting nodig bij wat de raad *niet* is: geen onderzoeksinstituut, geen belangenclub of lobbyorganisatie, geen sportautoriteit of verdeler van financiële middelen en geen uitvoerende organisatie.

Er zijn veel vragen uit het veld (geweest) over de relatie tussen de NLsportraad en het ministerie van VWS, over de verhouding van de raad met sportkoepel NOC*NSF en over mogelijke overlap met het netwerk Kracht van Sportevenementen en de Commissie Evenementen (onder voorzitterschap van Harry Been) die dit netwerk tot eind 2018 heeft geadviseerd.

Natuurlijk is de raad zelf ook zoekende geweest. Inmiddels heeft de NLsportraad een duidelijk profiel. De raad heeft een meerjarig werkprogramma uitgebracht, een visie en een kernboodschap vastgesteld, een eigen werkwijze ontwikkeld en een aantal adviezen gepubliceerd.

De NLsportraad had bij de start duidelijker kunnen worden neergezet. Inmiddels heeft de NLsportraad zich bij relevante partijen geïntroduceerd.

De Nederlandse Sportraad (NLsportraad) is een onafhankelijk adviesorgaan dat zich richt op het versterken van de betekenis van sport voor de samenleving en op het vergroten van het rendement van sportevenementen, inclusief het ontwikkelen van een aansprekende evenementenagenda.

Dat doet de raad op transparante wijze samen met de betrokkenen uit het veld.

De NLsportraad bestaat uit negen leden onder voorzitterschap van Michael van Praag. Adviezen van de NLsportraad zijn vernieuwend, onderbouwd door onderzoek en praktisch uitvoerbaar.

Kernboodschap van de NLsportraad

Samenstelling

Anders dan bij andere adviescolleges bestaat de raad niet overwegend uit wetenschappers en (oud)bestuurders, maar uit een divers gezelschap afkomstig uit de (sport)praktijk. Ter illustratie: de NLsportraad is ook wel eens het adviescollege genoemd met de 'speelse samenstelling'.

Het voorstel voor de samenstelling is gedaan door minister Schippers. De samenstelling is goedgekeurd door het kabinet, de Eerste en Tweede Kamer en bekrachtigd met een Koninklijk Besluit.

De samenstelling van de NLsportraad is na oprichting op voordracht van de raad zelf twee keer gewijzigd. André Kuipers is vertrokken wegens tijdgebrek en in zijn plaats is Erik Scherder raadslid geworden. Ook heeft Camiel Eurlings (vaste adviseur van de NLsportraad) afscheid genomen, gelijktijdig met het neerleggen van zijn functie bij het IOC.

Op dit moment ligt het verzoek bij het ministerie van VWS om twee raadsleden extra te benoemen vanwege aanvullende expertise en netwerken.

Juist omdat een aantal leden z'n wortels heeft in de sport, heeft dit - vaker dan eens - geleid tot vragen over mogelijke conflicterende belangen. Deze vragen zijn terecht gekomen bij zowel de raad zelf als bij het ministerie van VWS.

De NLsportraad is (en blijft) scherp op mogelijke belangenverstremgeling. De raad heeft een gedragscode aangenomen om belangenverstremgeling te voorkomen. Alle raadsleden actualiseren jaarlijks een belangenverklaring die is afgeleid van de gedragscode. Deze verklaringen worden besproken in de raadsvergadering. Bij gebleken risico's worden maatregelen genomen, bijvoorbeeld door raadsleden niet te laten deelnemen aan een bepaalde commissie of door hen uit te sluiten van besluitvorming.

*De samenstelling van de raad roept (nog steeds) veel vragen op.
De NLsportraad heeft adequate maatregelen getroffen om belangenverstremgeling tegen te gaan.*

Werkprogramma's

Vrijwel gelijk na de instelling is het werkprogramma 2017 aan de minister van Volksgezondheid, Welzijn en Sport aangeboden. Dit werkprogramma was geheel geënt op de memorie van toelichting bij het Instellingsbesluit; alle voorgenoemde adviezen voor 2017 betreffen de advisering over evenementen.

Na een uitgebreide introductie- en gespreksronde heeft de NLsportraad een *meerjarig* werkprogramma 'Stip op de horizon' 2018-2020 ontwikkeld met een visie en drie programmalijnen:

- Evenementen op hoog niveau;
- Langetermijnvisie en sportakkoord;
- Actuele vraagstukken.

De NLsportraad heeft gesprekken en bijeenkomsten gevoerd met politiek, departementen, adviesraden, planbureaus, wetenschap, sportorganisaties, overheden, bedrijven en maatschappelijke organisaties.

Alle gesproken partijen hebben erop aangedrongen dat de NLsportraad breder adviseert dan over sportevenementen alleen. Gevraagd naar prioriteiten voor advisering, noemen gesprekspartners zelden het onderwerp 'evenementen' als eerste. Op basis van de keur aan andere onderwerpen die zijn aangedragen, heeft de NLsportraad het werkprogramma verbreed met de programmalijnen 'Langetermijnvisie en sportakkoord' en 'Actuele vraagstukken'.

Op basis van het meerjarig werkprogramma concretiseert de NLsportraad jaarlijks de activiteiten in een jaarplan. Het jaarplan biedt de raad rond 1 september aan de minister van Medische Zorg en Sport aan.

Het werkprogramma van de NLsportraad is vanaf 2018 verbreed op aangeven van vele partijen.

Werkwijze

De NLsportraad heeft gaandeweg een eigen werkwijze ontwikkeld. De raad hecht eraan dat adviezen wetenschappelijk onderbouwd zijn én goed aansluiten op de praktijk (*evidence* en *practice based*). De éne keer ligt meer nadruk op de evidence, de andere keer op practice.

Adviezen komen tot stand in interactie met vele partijen. De raad baseert adviezen op desk research maar voert ook (en vooral) veel gesprekken met experts en stakeholders en organiseert bijeenkomsten. De interactieve werkwijze wordt door externe partijen zeer op prijs gesteld.

Bij de totstandkoming van adviezen schakelt de NLsportraad experts in. Dat kunnen wetenschappers zijn maar ook ervaringsdeskundigen. Als er een duurzaam beroep wordt gedaan op experts, dan worden zij aangesteld als adviseurs van de NLsportraad. De ervaringen met de inschakeling van experts zijn positief. De NLsportraad hecht grote waarde aan de inbreng van experts en is hun zeer erkentelijk voor hun inzet.

Ter voorbereiding van complexe adviezen stelt de NLsportraad (tijdelijke) commissies in waarin raadsleden en adviseurs samenwerken. De wetenschapscommissie is een permanente commissie die de NLsportraad bijstaat bij zowel de opzet als de toetsing van adviezen. Besluitvorming over adviezen vindt altijd plaats in de raadsvergadering.

De raad wil transparant zijn in doen en laten. Op de website van de raad worden alle relevante documenten gepubliceerd en is informatie te vinden over voorgenomen en gepubliceerde adviezen en activiteiten.

De NLsportraad heeft een interactieve werkwijze ontwikkeld gericht op evidence en practice based adviezen. De raad kan rekenen op zinvolle bijdragen van experts.

Adviezen

De raad heeft tot eind 2018 tien (brief)adviezen opgeleverd. De adviezen zijn aangekondigd in de werkprogramma's en ingedeeld naar de drie programmaliijnen van het meerjarig werkprogramma 'Stip op de horizon'. Vijf adviezen betreffen sportevenementen, waarvan vier voortkomen uit het instellingsbesluit en één uit een specifieke adviesaanvraag van het ministerie van VWS. Drie adviezen passen in de programmalijn 'Langetermijnvisie en sportakkoord' en twee in de programmalijn 'Actuele vraagstukken'.

Evenementen op hoog niveau

Strategische agenda en beleidskader sportevenementen (voortgangsbrief)
Open kaart bij impact
Fiscaliteit bij sportevenementen
Subsidies sportevenementen
Nederland op de kaart

Langetermijnvisie en sportakkoord

Akkoord met ambitie
Organisatie en financiering van de sport (brief over intensivering)
Brief aan de informateur

Actuele vraagstukken

Plezier in bewegen
Btw op sportopleidingen

Gepubliceerde adviezen van de NLsportraad

Alle adviezen over evenementen zijn *gevraagd*. Deze komen voort uit de toelichting bij het instellingsbesluit en uit de (enige) specifieke adviesaanvraag van de minister van Sport en Medische Zorg van november 2017.

Alle overige adviezen zijn *ongevraagd*. Op andere terreinen dan sportevenementen zijn geen adviesaanvragen gedaan door kabinet of parlement. Nu de contouren van het Nationaal Sportakkoord duidelijk zijn, verwacht de NLsportraad mogelijk meer specifieke adviesaanvragen ook op andere beleidsterreinen dan evenementen.

Over de 'evidence' en 'practice' van de adviezen is de NLsportraad tevreden. Ook het interactieve proces loopt over het algemeen goed. Bij de totstandkoming van adviezen worden relevante partijen betrokken.

Over de impact van de adviezen is de NLsportraad minder tevreden. Adviezen raken over het algemeen wel bekend bij de beoogde doelgroep maar niet bij een breder publiek. De communicatie over adviezen is pas vanaf 2018 op gang gekomen.

Ook de implementatie van adviezen laat wat de NLsportraad betreft te wensen over. Bij de meeste adviezen is geen inhoudelijke reactie door het verantwoordelijke ministerie gegeven (procedureel afgedaan, reactie uitgesteld, geen reactie gegeven ivm demissionair kabinet). Een positief kabinetsstandpunt is een belangrijke voorwaarde voor implementatie van adviezen in de praktijk.

De NLsportraad heeft tot eind 2018 tien adviezen gegeven: vijf over sportevenementen, drie over de langetermijnvisie voor sport en twee over actuele vraagstukken. In 2016-2018 is één specifieke adviesaanvraag ontvangen van het kabinet/ministerie van VWS.

De inhoud van de adviezen en het proces van totstandkoming beoordeelt de NLsportraad zelf als goed. De impact en implementatie van adviezen laten te wensen over.

Randvoorwaarden

De 'businesscase' van de NLsportraad is (te) beperkt opgezet. Bij de start van de NLsportraad is onvoldoende capaciteit geraamd voor de inzet van raadsleden en van het secretariaat.

Aan de raadsleden is voorgehouden dat de tijdsinzet voor de NLsportraad beperkt zou blijven tot een aantal vergaderingen per jaar. Gelet op de ambities van de NLsportraad is dit niet reëel gebleken. De frequentie van de vergaderingen is gaandeweg verhoogd, van tweemaandelijks naar maandelijks. Op één vergadering na is het quorum altijd gehaald. Twee keer is een schriftelijke vergadering ingelast.

Daarnaast worden raadsleden gevraagd zich in te zetten voor commissies, adviestrajecten en representatie. Niet iedereen kan hier altijd tijd voor vrij maken. Raadsleden respecteren dit onderling en proberen adviezen en commissies zo optimaal mogelijk te bezetten en taken te verdelen. Per 2019 wordt de raad uitgebreid met twee leden, zowel vanwege aanvullende expertise als vanwege aanvullende capaciteit.

Raadsleden en commissieleden ontvangen per vergadering een vacatievergoeding. De tijdsinzet van de voorzitter bleek na een jaar dusdanig groot, dat deze per 1 januari 2018 met instemming van het ministerie van VWS is aangesteld voor één dag per week. Ter vergelijking: bij vrijwel alle andere adviesraden zijn voorzitter én raadsleden voor meer dagen per week aangesteld.

De beperkte businesscase van de NLsportraad weerspiegelt zich ook in het secretariaat. Budget en capaciteit zijn beperkt gelet op de ambities van de raad. Het secretariaat is per 2018 uitgebreid met één adviseur tot in totaal 5 fte. Van 5 fte is zeker 1 fte nodig voor de interne bedrijfsvoering gekoppeld aan het ministerie van VWS. Het budget is per 1 januari 2018 verhoogd van € 500.000 naar € 800.000 om de uitbreiding mogelijk te maken en om opdrachten te kunnen verstrekken voor analyse en communicatie.

De consequentie van de beperkte capaciteit is dat de NLsportraad vaker dan eens genoodzaakt was prioriteiten te stellen en de planning bij te stellen. Het lukt (net) om het vastgestelde werkprogramma uit te voeren, maar voor - de gewenste - extra adviesaanvragen en voor externe communicatie is onvoldoende capaciteit beschikbaar. In het geval van extra adviesaanvragen zal de NLsportraad in overleg treden met het ministerie van VWS. Een oplossing kan zijn een deel van het werkprogramma niet uit te voeren of om de begroting tijdelijk uit te breiden.

Het secretariaat is een buitendienst van het ministerie van VWS, zoals gebruikelijk bij adviescolleges. Dit betekent dat de medewerkers in rijksdienst zijn. Het secretariaat is gehuisvest in het gebouw van het ministerie. Beide zaken werken niet in het voordeel van het onafhankelijke beeld dat de NLsportraad wil neerzetten.

De capaciteit van raadsleden en secretariaat is (te) beperkt om alle gewenste activiteiten van het werkprogramma uit te voeren en laat geen ruimte voor specifieke adviesaanvragen en externe communicatie.

04

Vooruitblik

Meer impact adviezen nastreven

Met de adviezen wil de NLsportraad bijdragen aan het in beweging brengen van heel Nederland, en het inspireren van Nederland met een 'stip op de horizon'.

De NLsportraad wil graag van toegevoegde waarde zijn voor het sportbeleid en de sportsector en een vaste plek verwerven in het sportbestel. De NLsportraad hoopt meer adviesaanvragen te ontvangen van het ministerie van VWS, het kabinet en/of het parlement.

De NLsportraad wil strategische, doordachte, actuele, oplossingsgerichte adviezen geven – minstens vier per jaar. Soms is niet één oplossing het eindadvies, maar kunnen ook meer scenario's worden geschetst.

De NLsportraad wil adviezen geven die worden overgenomen of zelfs 'bindend' kunnen zijn. De impact van deze adviezen kan veel groter worden. De NLsportraad gaat de implementatie van adviezen actief stimuleren. De NLsportraad wil beter monitoren wat er na publicatie met de adviezen gebeurt en meer tijd besteden aan de nazorg. De communicatie rond adviezen is pas vanaf 2018 ontwikkeld en de voornemens op het gebied van communicatie zijn nog lang niet alle gerealiseerd (nieuwsbrief, congres, sociale media).

Werkwijze voortzetten

De gekozen transparante en interactieve werkwijze, waarbij relevante experts en stakeholders worden ingeschakeld, wil de NLsportraad voortzetten.

De raad blijft een goede balans tussen 'evidence' en 'practice' nastreven.

De raad rekent op de blijvende inzet van experts.
Voor complexe adviezen richt de raad commissies in.

De belangenverstrengeling is goed geregeld maar blijft een continu aandachtspunt, zeker omdat veel raadsleden actief zijn in of hun netwerk hebben in de sportwereld.

Onafhankelijk zijn én samen optrekken

De NLsportraad wil graag bekend staan als een onafhankelijke autoriteit op het gebied van sport, die tegelijkertijd samen met relevante partners op zoek gaat naar oplossingen.

De NLsportraad wil graag een vaste gesprekspartner zijn voor de minister van Medische Zorg en Sport en zorgen voor goede aansluiting met andere departementen en de politiek. De NLsportraad hoopt dat het bij kabinet en parlement een automatisme wordt om (specifieke) adviesaanvragen te doen.

Daarnaast is de NLsportraad blijvend in gesprek met de wetenschap en de praktijk. Daarbij gaat het om andere adviesraden, planbureaus, kennisinstituten, universiteiten en hogescholen enerzijds en stakeholders zoals NOC*NSF, sportbonden, VNG/VSG, provincies en gemeenten, VNO-NCW, bedrijven en maatschappelijke organisaties anderzijds.

Autoriteit vergroten

De NLsportraad streeft naar meer autoriteit, niet als doel op zich, maar om adviezen beter te laten landen en om expertise te kunnen delen met andere partijen. Op termijn ambieert de NLsportraad ook kennisdeling in internationaal verband. Ook hiervoor is een voorwaarde dat de NLsportraad voldoende bekendheid en autoriteit geniet.

Voorwaarden scheppen

De NLsportraad ziet graag dat de businesscase wordt uitgebreid zodat jaarlijks minstens vier strategische adviezen kunnen worden gegeven.

De NLsportraad staat een verdergaande 'back office' samenwerking met andere raden voor, bij voorkeur op een gezamenlijke locatie.

Dit is een uitgave van de Nederlandse Sportraad

De Nederlandse Sportraad is een onafhankelijk adviesorgaan dat zich richt op het versterken van de betekenis van sport voor de samenleving en op het vergroten van het rendement van sportevenementen, inclusief het ontwikkelen van een aansprekende evenementenagenda. Dat doet de raad op transparante wijze samen met de betrokkenen uit het veld. De NLsportraad bestaat uit negen leden onder voorzitterschap van Michael van Praag. Adviezen van de NLsportraad zijn vernieuwend, onderbouwd door onderzoek en praktisch uitvoerbaar.

Zie www.nederlandse-sportraad.nl

Februari 2019

Foto: Hans Tak